

Tananyagok

= Feladatsorok

Hogyan készült?

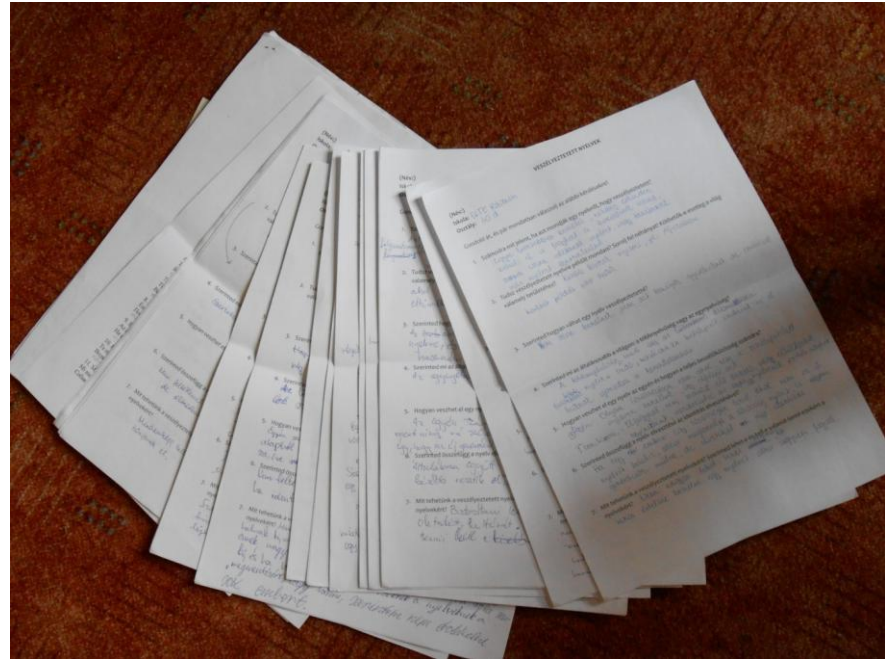
Adaptált tartalom

Interdiszciplinaritás

Hogyan készült?

- a.** kérdőívek
- b.** előkészítés, NAT
- c.** tananyagvázlatok
- d.** konzultációk
- e.** tesztelés
- f.** véglegesítés

külön-külön és együtt is használhatók

(a feladat céljának, ill. a tanárnak szóló háttér-információk megadásával, a felhasználás módja tetszőleges)

Lengyel minta – magyar tananyag: mennyiségi különbségek

lengyel:

angol mint idegen nyelv

földrajz

társadalomismeret

kulturális ismeretek

magyar: 4 + 1

magyar nyelv (4 téma)

Tartalmi különbségek: adaptálás

magyarországi specialitások

- a.** kisebbségek: magyarországi kisebbségek
- b.** roma / cigány nyelvi kisebbség
- c.** finnugor népek, nyelvek és kultúrák (más kontextusban)

Magyarországi kisebbségek

adatok, tények

bolgár	német	török	szlovén
orosz	cseh	olasz	kecsua
román	szlovák	ukrán	örmény
angol	ruszin	svéd	horvátok
görög	lengyel	szerb	spanyol

3. Mit gondolsz? Melyek a Magyarországon törvényben elismert nemzetiségek (korábban nemzeti és etnikai kisebbségek) által beszélt nyelvek?

Magyarországi kisebbségek (folyt.)

2. Hallgasd meg az alábbi hangfelvételeket! Meg tudod-e mondani, melyik kisebbség nyelvét hallod?

NEMZETISÉGI ADÁSOK

JELLENLEGI MŰSOR:

Vemzetiségi adások

Bemutatkozik az MR4 Rádió

A Magyar Rádió zrt. MR4 nemzetiségi adója Európában szinte egyedülálló módon minden államalkotó kisebbséget saját anyanyelvén szólít meg; tájékoztat, szórakoztat, kulturális értékeket közvetít és teremt.

Symfonický 2011

Najnovší bum verejnoprávneho Maďarského rozhlasu: úžasný koncert veľkého orchestra naživo na Szigete.

Simfonik lajv 2011. Maďarskog radija

Ponovo veliki poduhvat javnog servisa, Mađarskog radija: sjajna muzika, s velikim orkestrom uživo, na Sigetü.

Radiodifuziunea Maghiară Simfonic Live 2011

Un nou eveniment major al radioului public maghiar: muzică bună, cu orchestră mare, live, la Festivalul Sighet.

Ungarischer Rundfunk Symphonik Live 2011

Der jüngste grosse Knüller des ungarischen öffentlich-rechtlichen Rundfunks: Musik zum Besten mit einem symphonischen Orchester live auf der Sziget.

Műsorstruktúra

A horvát, német, román, szerb és a szlovák kisebbségeknek napi két óras, a bolgár, görög, lengyel, örmény, ruszín, szlovén és ukrán nemzetiségek részére heti 30 perces anyanyelvű műsor készül. A roma kisebbség számára heti öt alkalommal, hétfőtől péntekig 57 perces műsort sugárzunk „Három szólamra – cigány magazin az MR4-en” címmel. Műsoraink tematikusan és napokra lebontva.

Elérhetőségeink

Műsoridő: hétfőtől - vasárnapig 8.00 - 20.00
Mareali, Szolnok 1188 kHz
Lakihegy, Pécs 873 kHz
Műhold: Eurobird 9A . 9°E, 11958-V; DVB-S(QPSK).27500 3/4, FTA

HANGTÁR

MŰSORAINK

Българско / Bolgár	Román / Román
Ελληνική / Görög	Русин / Ruszín
Hrvatska / Horvát	Српска / Szerb
Polski / Lengyel	Slovenský / Szlovák
Deutsch / Német	Slovenska / Szlovén
Հայ / Örmény	Українська / Ukrán

Magyarországi kisebbségek (folyt.)

Milyen kisebbség lakik Kétegyházában? Szerintetek van-e szükség ilyen táblákra?

Magyarországi kisebbségek (folyt.)

Megoldási javaslatok és háttér-információ

A beszélgetés során a diákoknak módja van megtapasztalni, hogy vajon egyformán vélekedünk-e a magyarországi kisebbségek, illetve a határon túli magyarok nyelvét vagy nemzeti érzéseit sértő táblarongálásokról.

Roma / cigány kisebbség

nem a mai konfliktusok
(vö. a tanárok visszajelzése is)

a mai szociális-gazdasági helyzet okai
a kisebbségi oktatás lehetőségei
a magyarországi kultúra része

Roma / cigány kisebbség (folyt.)

The major ethnic groupings of the Roma living in Hungary

The name of the grouping (in brackets their own name)	First language	Proportion according to their first language within the Romani population, in %	Traditional occupations
Hungarian (romungro)	Hungarian	ca 71	music making in musician dynasties, metal-working, brick-making, agricultural labour etc.
Vlach (vlašiko)	Romani-Hungarian	ca 21	metal-working, sieve-making, horse-dealing, trading etc.
Boyash (băiaș)	Romanian-Hungarian	ca 8	wood-working (tubs, spoons, other wooden household utensils)
Slovak (serviko)	Romani-Hungarian	No data. (A few hundred people.)	agricultural labour
Vend [=Slovenian], (Vendiko)	Romani-Hungarian	No data. (A few hundred people.)	whetting, music-making
German (Sinto)	Romani-Hungarian	No data. (A few hundred people.)	music-making

Roma / cigány kisebbség (folyt.)

Schiller Gimnázium

„Fontosnak tartjuk, hogy végzett diákjaink gond nélkül **bekapcsolódhassanak a németországi szakképzésbe** és felsőoktatásba. Gimnáziumi tanulóink minél nagyobb számban nyerjenek **felvételt felsőoktatási intézményekbe**, szakközépiskolai tanulóink olyan szakképesítést kapjanak, mellyel **keresetté válnak a munkaerőpiacon.**”

Kalyi Jag

Ekkor határozta el, hogy egy iskolát kellene létrehozni ezen fiataloknak. Talált is egy lelkes tanári csoportot, akik meghallgatván elképzeléseit, melléálltak, és kidolgozták együtt az iskola koncepcióját. (...)

De milyen is legyen ez az iskola? – volt a fő kérdés.

Megállapodtak a fő irányelvekben.

- Legyen nemzetiségi iskola, **ahol jól érzik magukat a fiatalok**, ápolhatják anyanyelvüket, sőt akik már elfelejtették, visszat tanulhatják.
- Ismerjék meg a róluk mint népcsoportról szóló **néprajzi anyagot, cigány írók, költők által írt irodalmat.**
- **Gyakorolják a régiók táncait**, ismerjék meg, miért így táncolják a roma táncokat, és hol helyezkednek el az egyetemes tánc történetben.
- **Ismerjék meg tudatosan, honnan jöttek**, és milyen viszontagságokon kellett keresztül menniük, hogy identitásukat megőrizhessék.

Uráli nyelvek

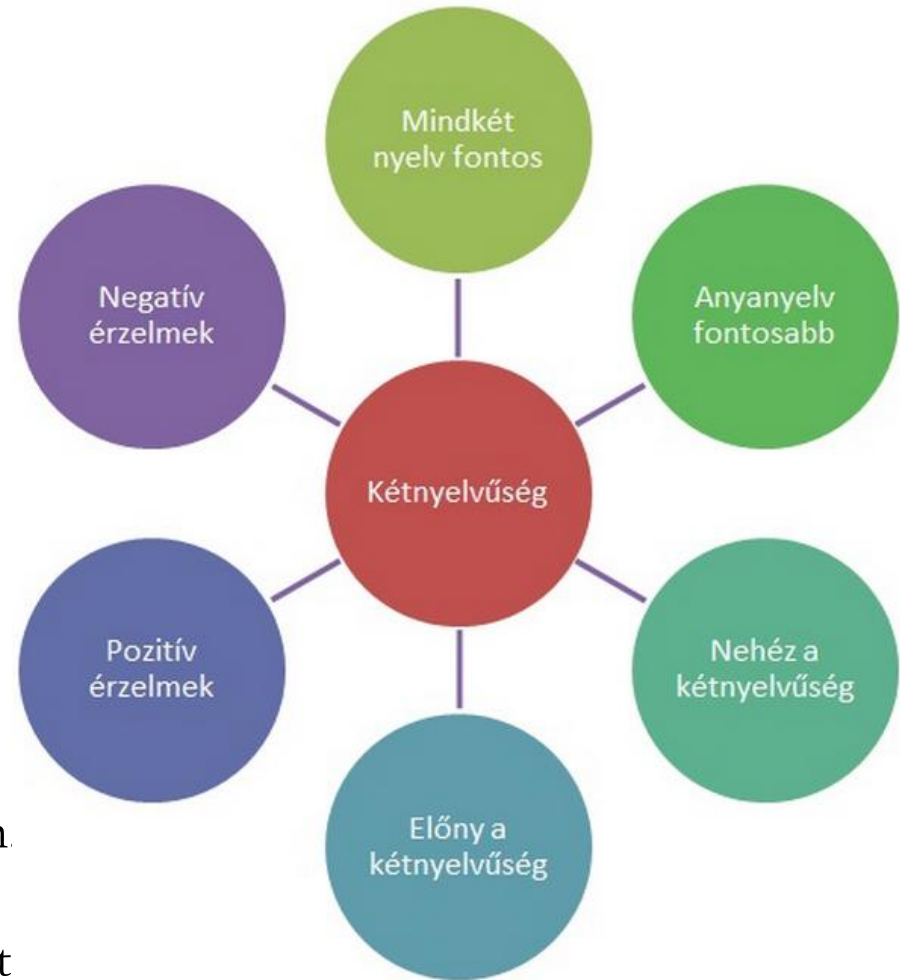

1. nyelvi jellemzők
2. az attitűd mint kulcsfogalom
3. a mai nyelvi helyzet nyelvföldrajzi és történelmi összetevői
4. nyelvpolitikai példák

Uráli nyelvek: attitűd

B. Hogyan csoportosíthatók az alábbi állítások? Helyezzétek el őket a körökben!

Műveltebbekké válunk,
ha tudunk számiul és finnül is.
Csak az idős embereknek
kell tudniuk számiul és finnül.
Lényeges számiul tudni, ha a számi kultúra
részévé szeretnénk válni.
Szívesebben nézek finn nyelvű TV-adást,
mint számi nyelvűt.
A számi nyelv el fog tűnni,
hiszen itt mindenki beszél finnül.
A Lappföldön élő számi diákoknak
meg kell tanulniuk számiul.
A mindennapi életben hasznosabb nyelv a finn.
Fontos, hogy számi házastársat válasszunk,
ha meg akarjuk őrizni anyanyelvünket

c. Uráli nyelvek a tananyagokban (3): nyelvföldrajz

1. A hanti (osztják) és a nyenyec Szibériában élő őshonos népek. **Keressetek róluk fényképeket, adatokat:**
 - lélekszám (hányan vallják magukat hantinak, nyenyecnek);
 - beszélők száma (hányan beszélnek hantiul, nyenyecül);
 - lakóterület mérete, helye (domborzati, éghajlati viszonyok);
 - nyelvi tagoltság (hány nyelvjárásra osztják a hantit és a nyenyecet);
 - jellemző hagyományos életmód.
2. **Keressetek összefüggéseket és ellentmondásokat a talált adatok között!**

Illusztráció

A nyenyecék és a hantik területei:

Illusztráció

Nyenyec szállás a tundrán

Photo: Steve Morgan

<http://www.survivalinternational.org/photo-stories/3198-the-nenets-of-siberia>

Illusztráció

Nyugat-Szibéria, tajga

<http://cmctecosystems.wikispaces.com/Z9+Siberian+Taiga>

Háttér-információ

Megoldási javaslatok és háttér-információk:

1.

	(keleti) hanti	(tundra) nyenyec
lélekszám	összesen kb. 31 ezer	összesen kb. 44 ezer
hantiul/nyenyecül beszélők száma	kb. a harmada	kb. a fele
lakóterület mérete, helye (domborzati, éghajlati viszonyok)	kisebb, a legészakibb csoportokat leszámítva tajga övezet	a hantinál nagyobb, óriási terület, tundra övezet
jellemző hagyományos életmód	az északiakat leszámítva halászó-vadászó	réntartás
nyelvi tagoltság (hány nyelvjárásra osztható)	a hanti nyelv több nyelvjárás-csoportra oszlik, amelyekbe több kisebb nyelvjárás tartozik	a nyenyec nyelvjárásilag kevésbé tagolt, két nagy csoportja a tundrai és az erdei

2.

Az említett paraméterek egyértelmű összefüggésekre utalnak. A hantik és a nyenyecék lélekszáma nagyságrendileg megegyezik, mindkettő szibériai őshonos nép. Azt várhatnánk, hogy akkor az egyéb paramétereknél is hasonlóságokat találunk. Ugyanakkor azt látjuk, hogy a nyenyecék noha nagyobb területen élnek, nyelvileg sokkal egységesebb képet mutatnak, mint a hantik, amely nyelvjárásilag rendkívül tagolt. Ennek legfőbb oka lakóterületük földrajzi-éghajlati viszonyaiban és az ahhoz alkalmazkodó életmódban keresendő. Az északabra élő nyenyecék területei nagyrészt már a tundra övezethez tartozik. Rénszarvasaikkal hatalmas területeket járnak be. A délebbre, az Ob-folyó melletti tajga a hantik számára a vadászó-halászó életmód kialakítását tette lehetővé, a mocsaras, lápos vidék megnehezíti a közlekedést. Így ez az életmód nem teszi szükségessé nagy területeke bejárását, egy-egy csoport egy-egy mellékfolyó, folyókanyar mellett telepedik le, és ezek a csoportok nem feltétlenül érintkeznek folyamatosan egymással.

Uráli nyelvek a tananyagokban (4):

1. Szerinted hány százalékot kellene elérnie egy kisebbségnek ahhoz, hogy nyelvét hivatalossá tegyék az országban? – Alakítsd ki véleményed, majd érvelj mellette!
2. Finnországban két hivatalos nyelv van: a finn mellett a svéd is. A svéd mint idegen nyelv kötelező iskolai tantárgy a finnek számára, és az utcákon a feliratok két nyelven olvashatók. – Mit gondolsz, hány százalékot ér el a svédek aránya?

Interdiszciplinaritás

Tudományágak

leíró nyelvészet, összehasonlító nyelvészet, szociolingvisztika, szociálpszichológia, szociológia, jog, kultúrtörténet, kultúrantropológia, klimatológia, gazdaságföldrajz stb.

Tantárgyak

magyar nyelv, földrajz, történelem (állampolgári ismeretek), angol mint idegen nyelv, kisebbségi nyelvek, kulturális ismeretek, erkölcsstan, ének, osztályfőnöki

Kezdőlap

Interaktív
térkép

Tudástár

Tan-
anyagok

Mit tehetsz
te?

A projekt